

EXAMENSARBETE

Våren 2013

Sektionen för Hälsa och Samhälle
Sjuksköterskeprogrammet
Omvårdnad 15 hp

Sjuksköterskors upplevelser av etiska dilemman inom slutenvård psykiatrisk vård

Författare

Anders Blomberg

Sonya Stefaniak

Handledare

Irene Persson

Examinator

Gerth Hedov

Sjuksköterskors upplevelser av etiska dilemman inom sluten psykiatrisk vård

Författare: Anders Blomberg och Sonya Stefaniak

Handledare: Irene Persson

Litteraturstudie

Datum 2013-05-28

Sammanfattning

Bakgrund: All sjukvård som bedrivs i Sverige är frivillig, även den psykiatriska vården. Dock kan vården ibland ske med tvångslagar mot patienters vilja.

När sjuksköterskan begränsar en patients autonomi i form av tvångsåtgärder kan det bidra till att sjuksköterskan upplever det etiskt jobbigt även om syftet är att göra gott för patienten. **Syfte:** Syftet med litteraturstudien var att belysa sjuksköterskors upplevelser

av att utföra tvingande åtgärder mot patienter med psykossjukdom inom psykiatrisk slutenvård, ur ett etiskt perspektiv. **Metod:** En litteraturstudie med tio kvalitativa artiklar bearbetades och analyserades av författarna. Utifrån analysen kunde kategorier

skapas utifrån de fynd författarna fann i flera av artiklarna. **Resultat:** Vid utförandet av tvångsåtgärder upplevde sjuksköterskor etiska dilemman. Genom relation, ändamål och

reflektion upplevde sjuksköterskorna att patienternas autonomi kunde respekteras och behandlas bättre. **Diskussion:** Med grunden i kategorierna från resultatet diskuterades

de etiska upplevelserna av att utföra tvingande åtgärder. Ett centralt begrepp som kunde beskriva förhållandet mellan sjuksköterska och patient var paternalism. Lagarna HSL och LPT diskuterades och ställdes i konflikt mot varandra.

Nyckelord: Sjuksköterskor, upplevelser, etik, psykiatrisk vård, tvångsvård.

Nurses experiences of ethical dilemmas in closed psychiatric care

Author: Anders Blomberg and Sonya Stefaniak

Supervisor: Irene Persson

Literature review

Date 2013-05-28

Abstract

Background: All medical care performed in Sweden is optional, even in the psychiatric care. Although the care can sometimes be coercive by law and therefore against the patients will. When the nurse limits the autonomy of a patient by coercive measures the nurse may experience it as it ethically difficult even if it is for the best interest of the patient. **Purpose:** The purpose of the literature study is to highlight nurses experiences when performing coercive measures against patients with psychotic diseases in psychiatric closed care, from an ethical perspective. **Method:** A literature study with ten qualitative studies was processed and analyzed by the authors. From the analysis the authors were able to make categories out from the finds in most of the articles. **Result:** When performing coercive measures the nurses experienced ethical dilemmas. By relation, purpose and reflection the nurses experienced that the autonomy of the patients could be respected and treated better. **Discussion:** By using the categories from the result as a basis the ethical experiences of performing coercive measures were discussed. A main concept that described the relationship between nurse and patient was paternalism. The HSL and LPT- laws were discussed and put in conflict against eachother.

Keywords: Nurses, experiences, ethics, psychiatric care, coercive care.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	Fel! Bokmärket är inte definierat.
SYFTE	7
METOD	7
Design.....	7
Sökvägar och Urval	7
Etiska överväganden	8
Granskning och Analys	8
RESULTAT	9
Ändamål	9
Relation	10
Reflektion.....	11
DISKUSSION	13
Metoddiskussion	13
Resultatdiskussion	15
SLUTSATS	18
REFERENSER	19

Bilaga 1 Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Bilaga 2 Artikelöversikt

BAKGRUND

När en individs autonomi är begränsad menar Blomsjö (2005) att personen ifråga inte har möjlighet att handla utifrån dennes livsplan. Wright (1999) beskriver autonoma beslut som de beslut som är grundade på individuella värderingar baserade på lämplig information och förståelse. Ordet autonomi kommer ursprungligen från grekiskans *autos* som betyder själv och *nomos* som betyder regel, bestämma eller lag (Blomsjö, 2005). I Sverige använder man ofta ordet självbestämmande synonymt med autonomi. Autonoma handlingar är de som resulterar i autonoma beslut. Wright (1999) menar också att det finns olika faktorer som påverkar autonomin, till exempel nedsatt hörsel, nedsatt fysisk och psykisk ohälsa som kan bidra till sämre autonomi. Sjuksköterskor inom psykiatrin måste i vissa situationer utföra åtgärder mot patientens vilja och på så sätt bryta mot deras autonomi.

Enligt Tännjö (1998) innebär tvång en handling där man mot sin vilja tvingas till något. Psykiatrisk vård är den form av vård där sjuksköterskor kan bli tvungna att utföra tvångsåtgärder mot patienter. Under lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) är tvångsvård möjlig för att försäkra sig om att personer som motsätter sig vård men som är beroende av den för att bli frisk, ändå kan vårdas. Tvångsvård får bara användas om det står i rimlig proportion till syftet med åtgärden och att andra alternativa behandlingsformer har övervägts innan (LPT, 1991:1128).

Sjuksköterskor upplever att dem utför åtgärder mot patienters autonomi även i andra patientgrupper. I en studie av Sorrell (2006) upplevde sjuksköterskor etiska dilemman i samband med åtgärder mot patienter med alzheimer sjukdom. Genom att utföra handlingar mot patienternas vilja uttryckte sjuksköterskorna att det var etiskt problematiskt att utföra handlingar som patienten inte förstod men som var nödvändiga i vården och behandlingen av patienten (a.a.)

Grunden i all sjukvård som ges i Sverige står under hälso- och sjukvårdslagen, (HSL, SFS 1982:763). Den säger att all vård är frivillig, även den psykiatriska vården. Det finns dock undantag inom den psykiatriska vården eftersom självbestämmandet inte alltid är till patientens bästa inom psykiatrisk vård. Självbestämmandet är något som fråntas patienter vid tvångsåtgärder. HSL säger att vården ska vara lika för alla och bygga på respekt, självbestämmandet och integritet. Detta skall så långt som möjligt vara ett val och ges i

samråd med patienten (Socialstyrelsen, 2012). Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) (LPT, SFS 1991:1128) får tas i bruk om en patient har en allvarlig psykisk störning eller motsätter sig vård. Utöver LPT finns det ytterligare två lagar som reglerar åtgärder att tvångsvårda patienter. Den ena är lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV, SFS 1991:1129) samt lagen om vård av missbrukare (i vissa fall) (LVM, SFS 1988:870). I denna litteraturstudie kommer huvudsakligen författningen om LPT att vara av störst intresse.

För att kunna behandla en patient enligt LPT krävs det att denna lider av en allvarlig psykisk störning. Patienten ska motsätta sig den vård som krävs och samtidigt ha ett tydligt behov av psykiatrisk vård. Syftet med tvångsintagningen är att patienten själv ska förstå och vara medgörlig i den vård som bedrivs och själv kunna medverka till nödvändig vård.

Tvångsåtgärder kan vidtas om patienten motsätter sig vård och inte medverkar frivilligt. Patienter som vårdas enligt LPT kan fräntas vissa rättigheter under den behandlande tiden som t.ex. personliga tillhörigheter, kommunikationsmedel eller möjlighet att lämna avdelningen. Patienten kan också bli avskiljd eller fastspänd då det kan föreligga eventuell risk att skada andra eller sig själv. De vanligaste sjukdomarna som föranleder att patienter blir behandlade enligt LPT är schizofreni med paranoida vanföreställningar, bipolär sjukdom samt akuta psykotiska tillstånd t.ex. av narkotikautlösta psykos (Socialstyrelsen, 2012).

Definitionen av psykisk störning beskrivs av Tännjö (2002) som avvikelser i upplevelser och beteende. För att en psykisk störning ska anses vara allvarlig och kvalificera patienten för tvångsvård krävs att det föreligger en påtaglig risk att de psykiska symptomen återkommer, i fall insatt behandling avbryts av patienten. Patienter som lider av en psykisk störning brukar leda till att det på något sätt tvångsvårdas. Förklaringen till det är att patienter som lider av en psykisk störning inte förstår sitt tillstånd och motarbetar hjälp. De vanligaste tillstånden som leder till tvångsåtgärder är när patienter får en psykos (Levander, 2007).

Levander (2007) beskriver sjukvårdens sätt att definiera psykos genom att systematiskt beskriva de symptom som patienten har utvecklat: Svårigheter att tänka logiskt och realitetsanpassat. Tankestörningar, hallucinationer, likgiltighet och ovilja att ta del i det som händer i omvärlden. När en psykotisk patient söker hjälp inom den psykiatriska vården försöker personalen i regel att lindra eller eliminera symptomen. Det är sällan patienten själv som uttrycker detta som ett önskemål. Den primära inledande omvårdnaden för patienter skiljer sig och beror på psykosens omfattning. Symptomen som definierar det psykotiska tillståndet behandlas många gånger med psykofarmaka där tvångsmedicinering kan

förekomma. Men sjuksköterskan kan också ställas inför andra tvångsåtgärder där psykosens omfattning och patientens agerande styr valet av behandling och omvårdnad (Levander, 2007).

I en studie av Sturm (2004) upplevde sjuksköterskor i den psykiatriska vården att de hade avsikten att ge den bästa vården men att det blev etiskt problematiskt då patienter motsatte sig omvårdnaden och behandlingen. Det fanns en vilja att ge den bästa vården men sjuksköterskorna upplevde att genom tvångshandlingar var det etiskt svårt att hantera situationer som de kunde ställas inför.

Enligt Tännjö (1998) beskrivs Hälso- och sjukvårdslagen som en grund för patienters autonomi där självbestämmande och integritet är centrala begrepp. Som sjuksköterska arbetar man utifrån patientens behov och självbestämmande. Inom den psykiatriska vården kan sjuksköterskan ställas inför etiska dilemman genom att tvingas begränsa patienternas autonomi och självbestämmande. De tvångsåtgärder som sjuksköterskan kan utöva mot patienter kan t.ex. vara avskiljning, tvångsmedicinering, isolering och bältesläggning. I och med de tvångsåtgärder som sjuksköterskan åläggs är det av vikt att undersöka hur tvångsåtgärderna upplevs av sjuksköterskor.

SYFTE

Syftet med litteraturstudien var att belysa sjuksköterskors upplevelser av att utföra tvingande åtgärder mot patienter med psykosjukdom inom psykiatrisk slutenvård, ur ett etiskt perspektiv

METOD

Design

Studien genomfördes som en allmän litteraturstudie genom granskning av vetenskapliga artiklar där intervjuer och en enkätundersökning med verksamma psykiatrisjuksköterskor och sjuksköterskor inom psykiatrin använts. Artiklarna belyste sjuksköterskors upplevelser och etiska ställningstaganden av tvångsvård (Friberg, 2006).

Sökvägar och urval

De databaser som ansågs vara relevanta var Cinahl, PubMed, och PsycINFO. Sökorden som användes var, experience*, psychiatric* nurse*, coercion* ethics*. Sökorden valdes utifrån syftet med kompletterande ord för att bredda sökningen. Sökoperatören AND användes.

Inklusionskriterierna för studien var att ha en neutral inställning till män och kvinnor i studien dvs. ingen hänsyn togs om det var studier på manliga eller kvinnliga sjuksköterskor. Respondenternas ålder var också en faktor som vi inte tog ställning till eftersom detta begränsade oss i sökningarna. Artiklar som var skrivna mellan 1998-2013 inkluderades i studien eftersom detta ger ett resultat som är mer sammankopplat med nutid. Artiklar som inkluderades i studien innefattade sjuksköterors upplevelser. Personal som inte var sjuksköterskor inom psykiatrisk vård exkluderades. Artiklar med sjuksköterskor som varit verksamma inom psykiatrin där patienter med psykossjukdomar vårdats och utsatts för någon form av tvångshandling t.ex. bältesläggning, isolering och tvångsmedicinering inkluderades. Urvalet av sjuksköterskor var baserat på både män och kvinnor i varierande åldrar.

Artiklarna värderades utifrån låg, medel och hög kvalitet. Artiklar med låg kvalitet exkluderades. Artiklar med hög kvalitet inkluderades eftersom de svarade bra mot syftet, hade en väl genomförd metod, tydlig problemformulering samt en tydlig analys. Dessa artiklar innefattade stora undersökningsgrupper vilket ökade validiteten (Friberg, 2006). Medelkvalité innefattade de artiklar med mindre undersökningsgrupper och där validiteten och reliabiliteten ansågs vara lägre (a.a.). Materialet innefattar nio kvalitativa artiklar och en kvantitativ artikel som granskats enligt Forsberg och Wengström (2003). Inledningsvis lästes artiklarna i abstract för att se om de svarade mot syftet. Därefter granskades artiklarna utifrån Forsbergs och Wengströms (2003) analys och värderingsmall. Tio artiklar valdes ut för att jämföra och lyfta fram sjuksköterskors upplevelser, se sökschema (bilaga 1).

Etiska överväganden

All forskning och forskningsresultat hade genomförts på ett sätt så att forskningen kan upprepas. Artiklarna som användes var etiskt granskade och godkända. I flera artiklar hade forskarna använt sig av intervjuer för att genomföra studierna. Respondenterna var inte identifierade vid namn eller specifik sjukhusavdelning.

Författarna har sedan tidigare en förförståelse om tvingande åtgärder inom psykiatrisk slutenvård. Författarna hade en diskussion om vad var och en hade för förförståelse och fördomar inom psykiatrisk slutenvård, detta skrevs ner och presenterades för varandra för att inte prägla resultatet av studien. Det fanns en medvetenhet hos författarna om att tvingande åtgärder kan vara svårt att hantera utifrån ett etiskt perspektiv, men att detta är en naturlig del

av arbetet med psykiskt sjuka. Dock ansåg båda författarna att tvingande åtgärder utfördes för att göra gott och för att patienten ska få en så god vård som möjligt.

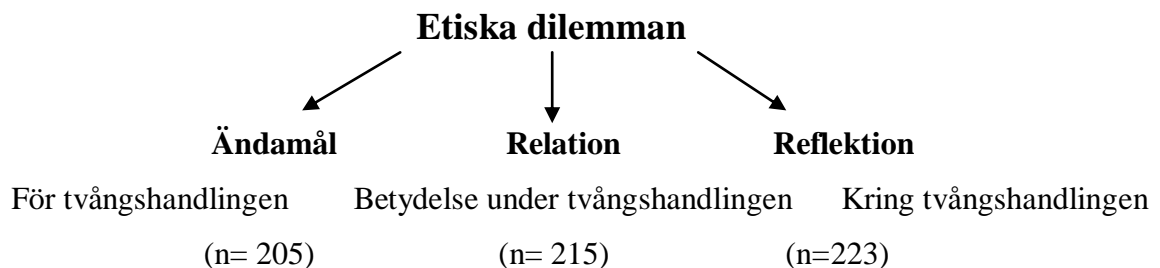
Granskning och analys

En analys av artiklarna gjordes för att få fram våra huvudkategorier, dessa kategorier delades sen ner och lade grunden till rubriker i resultatet. Artiklarna bearbetades utifrån Forsberg och Wengström (2003). Artiklarna granskades enskilt, därefter återberättades en sammanfattning av innehållet genom en dialog mellan författarna för att jämföra tolkningen av resultatet i artiklarna. Parallellt fördes sökningarna in i en artikelöversikt (se bilaga 2). Det som svarade på studiens syfte markerades i texten, likheter och olikheter bearbetades och kategoriserades för att styrka resultatet av artiklarna. När tolkningen och granskningen av artiklarna var klar sammanställde författarna sina fynd och presenterade dem för varandra. De fynd som framkom i analysen och som återkom i flera av artiklarna gav utkast till de huvudkategorier som författarna efter diskussion ansåg svara bäst mot syftet.

RESULTAT

Etiska dilemman återfanns i samtliga 10 artiklar och utgör således vårt övergripande tema. Våra tre huvudkategorier: *Ändamål* kunde urskiljas och analyseras utifrån 7 artiklar. *Relation* kunde urskiljas och analyseras ur 8 artiklar. *Reflektion* kunde urskiljas och analyseras ur 9 artiklar.

I samtliga studier beskrev sjuksköterskor etiska dilemman som kunde upplevas i och med de tvingande åtgärder de kunde bli tvungna att göra mot patienter, etiska dilemman utgör det övergripande temat för resultatet. Utifrån vårt övergripande tema identifierades tre huvudkategorier: Ändamål, relation och reflektion.

(Figur. Visar sjuksköterskors upplevelser av tvångshandlingar vad gäller ändamål, relation och reflektion)

Ändamål

I flera studier (Marango & Wells, 2000; Olofsson, 2005; Olofsson & Norberg, 2001; Vukovich & Artinian, 2005; Abma & Widdershoven, 2006; Lind & Välimäki, 2004; Diamond, 2007) upplevde sjuksköterskor att det fanns få alternativa metoder att handskas med i mötet med aggressiva och våldsamma patienter än just tvångshandlingar som t.ex. bältesläggning och tvångsmedicinering. Många sjuksköterskor upplevde det etiskt svårt att upprätthålla patientens autonomi och självbestämmande, dock påpekade flertalet sjuksköterskor i studierna att de handlade med tvång mot patienten för att i förlängningen göra gott. I studier av (Abma & Widdershoven, 2006; Marango & Wells, 2000; Lützen, 1998; Olofsson & Norberg, 2001) framkom att det underlättade för sjuksköterskorna att veta att patienten behövde vård i form av tvångshandlingar. Sjuksköterskorna i studierna beskrev att när åtgärderna ledde till att patienten blev bättre skedde handlingarna mer vanemässigt än impulsivt. Handlingar där sjuksköterskorna tvingades använda tvång och där sjuksköterskorna visste att syftet för behandlingen ofta medförde ett bra resultat upplevdes etiskt lättare och hanterbart än situationer där handlingen inte hade ett klart syfte för patienten (a.a.). För många sjuksköterskor var det viktigt att se att behandlingen som patienterna fick och åtgärderna som sjuksköterskorna utförde medförde att patienten blev bättre. Att se patienter bli bättre under vårdtiden var en positivt drivande faktor som underlättade arbetet med tvingande åtgärder (Haglund, Von Knorring & Von Essen, 2003; Lind & Välimäki, 2004; Olofsson, 2005; Olofsson m fl. 1998).

Relation

I ett flertal studier (Norberg & Olofsson, 2001; Diamond, 2007; Abma & Widdershoven, 2006; Lind & Välimäki, 2004; Marango & Wells, 2000; Lützen, 1998; Vukovich & Artinian, 2005; Olofsson, 2005) var relationen mellan sjuksköterska och patient en viktig faktor i och omkring arbetet med patienter med psykiska sjukdomar. Relationer som var grundade på tillit och förtroende skapade enligt flera sjuksköterskor en lugnare miljö kring patienterna. I studien framkom det också att flera sjuksköterskor upplevde utförandet av tvingande åtgärder mindre dramatiskt mot patienter man hade en god relation med än patienter som man hade en sämre relation till. Många sjuksköterskor upplevde etiska svårigheter med att inte veta något om patienten och patientens tidigare historia (a.a.)

"It felt as if we could help the patient in the right way, feeling alright both for us staff and for the patient. I liked this patient, it is easier to set limits for a patient you like" (Norberg och Olofsson, 2001, s. 94).

I flera studier (Haglund, Von Knorring & Von Essen, 2003; Lind & Välimäki, 2004; Marango & Wells, 2000; Olofsson m fl. 1998) framkom det att sjuksköterskans arbete är allt för fokuserat på administrativa tjänster vilket gjorde att sjuksköterskan inte hade den tid som krävdes för att etablera en bra relation med patienten. Flera sjuksköterskor uttryckte i studierna att fokus hade flyttats från patienten till att t.ex. dokumentera och på så sätt kunde inte lika bra kontakter skapas. I och med att mycket fokus flyttades från patienten kunde inte lika bra relationer till patienterna utvecklas. Samtidigt visade studierna att närhet och fysisk kontakt med patienterna skapade den bästa relationen mellan sjuksköterska och patient. Vissa sjuksköterskor i studierna uttryckte att de kunde känna rädsla för patienter som de inte hade haft någon närhet eller bra kontakt. Att skapa en god relation med patienterna beskrevs också i studien som att kunna sätta gränser. En del sjuksköterskor upplevde att en för intim fysisk kontakt med patienterna kunde skapa falska föreställningar hos patienterna och att det kunde uppfattas erotiskt, något som inte var syftet med kontakten (a.a.)

Den terapeutiska relationen för sjuksköterskan inom psykiatrisk vård upplevdes ha sin grund i samtalen med patienten. Inom psykiatrisk vård var den terapeutiska relationen mellan patienten och sjuksköterskan viktig då det kunde underlätta den läkande processen för patienten. En terapeutisk relation innebar för sjuksköterskan att hon samarbetade med patienten och kom nära denna på många olika sätt (Marango & Wells, 2000; Olofsson, 2005; Abma & Widdershoven, 2006). Relationen mellan sjuksköterska och patient vilade på en grund som uppkom av förtroende. Ju bättre förtroende en patient hade till sjuksköterskan, desto bättre relation fick sjuksköterskan till patienten och desto bättre kändes det för dem båda (Lützen, 1998; Vukovich & Artinian, 2005; Olofsson, 2005). I studier av (Olofsson m fl. 1998 och Abma & Widdershoven, 2006) beskrevs sjuksköterskan som en som hade många olika roller i den terapeutiska relationen. Olika patienter kunde upplevas på olika sätt trots att de hade samma diagnos, det var dock viktigt att göra skillnader. Det berodde på patienten, dess behov och tillstånd vilken roll sjuksköterskan måste ta. Hur sjuksköterskan var som person påverkade också vilken roll hon tog i den terapeutiska relationen. En av sjuksköterskans roller i den terapeutiska relationen kunde uppfattas att vara som ett hopp, en hjälpare hand för patienten (a.a.)

Reflektion

I studier av (Norberg & Olofsson, 2001; Diamond, 2007; Abma & Widdershoven, 2006; Lind och Välimäki, 2004; Marango & Wells, 2000; Lützen, 1998; Vukovich & Artinian, 2005; Olofsson, 2005; Haglund, Von Knorring & Von Essen, 2003) upplevde sjuksköterskorna att det var mycket svårt att upprätthålla patienters autonomi vid situationer där tvingande åtgärder måste användas. Sjuksköterskorna i studierna uttryckte att de tvingande åtgärderna i relation till patientens autonomi var den etiskt jobbigaste delen med yrket. Studierna visade att sjuksköterskornas erfarenheter, värderingar och omdöme var beroende av hur de förhöll sig till patienternas autonomi. I studierna framkom det också att patienterna hade begränsade eller mycket lite självbestämmande i andra situationer som inte innefattade tvångsåtgärder. Patienternas autonomi begränsades av vad sjuksköterskorna ansåg att patienterna kunde klara av och tog också beslut om vad de ansåg vara lämpligt för patienterna t.ex. telefonsamtal. Samtidigt som avdelningens regler och restriktioner utgick från patienternas autonomi låg beslutet hos sjuksköterskorna och vad de ansåg vara bäst lämpat för den enskilde patienten (a.a.). I studier av (Norberg & Olofsson, 2001; Diamond, 2007; Marango & Wells, 2000) upplevde sjuksköterskor att var lättare att hantera de tvingande åtgärderna efter diskussion inom arbetsgruppen. Genom att föra ett samtal med sina arbetskolligor om vad som ansågs vara lämpligt och etiskt försvarbart i vissa situationer kände sjuksköterskorna att det var lättare att utföra sina arbetsuppgifter samtidigt som dem hade vetskapen om att arbetskolligorerna stod bakom deras beslut. För det mesta upplevde sjuksköterskor att de inte hade problem med att få en relation med patienten att fungera, men konstaterade att om så skulle vara fallet, kunde de alltid få hjälp av kolligor (a.a.). Sjuksköterskor på en allmän psykiatrisk slutenvårdsavdelning arbetar sällan ensamma, de är oftast flera som delar ansvaret över en patient och de kan tillsammans diskutera, planera och reflektera över vilka åtgärder eller tillvägagångssätt som anses vara bäst för den enskilde patienten (Olofsson, 2005; Haglund, Von Knorring & Von Essen, 2003). Om sjuksköterskan upplevde att relationen med en viss patient inte fungerade kunde hon alltid avstå från att bli patientansvarig sjuksköterska för just denna patient. Betydelsen av arbetsgruppen för sjuksköterskor som arbetade inom psykiatrisk vård framhövdes starkt. Från arbetsgruppen hämtade sjuksköterskan stöd, bland annat vid svåra händelser upplevdes att stödet från arbetsgruppen som oersättligt (a.a.). I studier av (Lützen, 1998; Vukovich & Artinian, 2005; Olofsson, 2005) beskrevs hur sjuksköterskor på en psykiatrisk vård avdelning reflekterade kring sina tankar och känslor mellan arbetskolligorerna. Att kunna föra en dialog med andra sjuksköterskor hjälpte

sjuusköterskan att förstå sina handlingar bättre och känna sig tryggare i sin roll där tvångsåtgärder behövdes. Enligt Olofsson (2005) var engagemanget större att uttrycka sina känslor i mindre grupper än att t.ex. dela med sig av upplevelser och känslor bland hela personalstyrkan i personalrummet.

"I could talk about an incident I never had talked about before, an incident that was the hardest thing that had happened to me" (Olofsson, 2005 s. 263).

Genom att dela med sig av sina erfarenheter och lyssna på hur andra sjuusköterskor uttryckte sig upplevde personerna i grupperna att de fick nya perspektiv på de etiskt svåra situationerna och samhörigheten blev starkare inom gruppen (a.a).

DISKUSSION

Metoddiskussion

De resultat vi fått fram i undersökningen anser vi spegla vårt syfte och resultat och omfånget på artiklarna anser vi vara tillräckligt. Materialet vi tog del av undersöker sjuusköterskors upplevelser av att utföra tvingande åtgärder. I artiklarna inkluderades sjuusköterskor med vanlig grundutbildning samt sjuusköterskor med psykiatrisk specialutbildning. Antal år i yrket och erfarenhet var inget som vi tog hänsyn till eftersom vi ville ha ett brett spektra med artiklar och inte avgränsa oss för mycket. Studierna som vi har undersökt har nästan uteslutande varit av kvalitativ typ eftersom vi har undersökt upplevelser hos sjuusköterskor. Det mesta av den kvantitativa forskningen vi tagit del av svarade inte tillräckligt bra mot syftet, dock valde vi att använda oss av en kvantitativ studie eftersom den svarade bra mot syftet samt att artikeln hade hög kvalité.

Begreppet tvingande åtgärder eller tvångsåtgärder hade ett bredare innehåll och var mer subjektivt än vad vi trodde när vi formulerade syftet. Begreppet innefattar en mängd olika handlingar mot en persons vilja och arbetet med att analysera det viktigaste ur detta. Artiklarna som använts i uppsatsen är skrivna på engelska och vid översättning till svenska kan detta bli inkorrekt. Ordet experience som betyder upplevelser, uppfattning och erfarenhet tolkade vi som upplevelser då våra analyser av artiklarna tyder på att det handlar mer om upplevelser än erfarenhet och uppfattning. Samtliga artiklars resultat är presenterade i studien.

Dock är två artiklar mer förekommande än andra: Marango och Wells (2000) och Abma och Widdershoven (2006). Dessa artiklar hade hög kvalitet och besvarade stora delar av syftet. Genom att kombinera artiklarna med resultat från andra studier ansåg vi att syftet kunde besvaras på ett tillförlitligt sätt. Av de artiklar som granskades desto tydligare blev det att det var de etiska dilemman som dominerade resultaten.

Vi valde att använda databaserna Cinahl, Pubmed och Psyc Info. I de inledande sökningarna valde vi att enbart använda Cinahl och Psycinfo. Vi hade god tillgång på material i dessa databaser i den inledande fasen av arbetet och vi valde att granska de artiklar vi hade innan vi fortsatte söka vidare. Efterhand som vi granskade artiklarna upptäckte vi att dessa två databaser inte omfattade och kunde svara fullt till syftet och därför utökade vi till ytterligare en databas, Pubmed.

De slutgiltiga sökord som vi använde oss av var: Experience, nurse, psychiatric, coercion och ethics. Utifrån vårt syfte valdes dessa sökord ut som de mest betydelsefulla för att kunna besvara syftet. I de inledande sökningarna fann vi mycket artiklar som handlade om patienters upplevelser av tvångsvård. Vid dessa sökningar använde vi oss även av sökorden: Involuntary commitment och forced medication. Sökordet ethics var inte det ursprungliga sökordet och tillkom senare. Dessa val sökord gav oss fel fokus utifrån vårt syfte, sökningarna inriktades mer på patientfokuserad omvårdnad och inte sjuksköterskors upplevelser som var syftet. Etiska dilemman i samband med tvingande åtgärder var inte den förförståelse författarna hade innan litteraturstudien påbörjades. Själva utförandet av tvingande åtgärder låg till grund när vi granskade artiklarna och de etiska ställningstaganden som sjuksköterskan ställs inför var sekundärt dvs. efterföljd av handlingen. Att beskriva upplevelser inom psykiatrisk vård utgår mycket från den etik och moral individen har. När vi granskade sökningarna från databaserna fann vi att mycket av materialet omfattade etiska ställningstaganden och upplevelser av vissa situationer. Vårt syfte har ingen tydlig etisk mening som kan lyftas ut, etiska dilemman är en reaktion och uppfattning av de tvingande åtgärderna.

Utifrån vårt syfte går det att göra olika tolkningar om utgångspunkten för arbetet. Vid granskning av de tio artiklar som ingår i studien och utifrån den analys som gjordes skulle det vara möjligt att komma fram till liknande resultat som författarna gjort. Tyngdpunkten i våra resultat ligger i de etiska dilemmana. Om en annan grupp av författare tagit sig an materialet är det inte säkert att det hade varit det etiska dilemman som varit i fokus för studien, etik är objektivt och upplevs annorlunda av olika människor.

Av de tio artiklar som ingår i arbetet är fem från Sverige, en från Kanada, en från Finland, två från USA och en från Holland. Hälften av studierna är gjorda i Sverige och utgör stora delar av resultatet. Både män och kvinnor är representerade i studierna. Andelen män i studien är relativt hög med tanke på att sjuksköterskeyrket är kvinnodominerat, det kan bero på att män mer vanligt förekommande i psykiatri än i andra vårdinstanser (Socialstyrelsen, 2012). I och med att de flesta studierna är gjorda i Sverige så utgör det svenska sjukvårdssystemet en övervägande syn av sjukvården i studien. Det innebär att överförbarheten kan ifrågasättas eftersom studien är präglad av artiklar som är gjorda i Sverige. Upplevelserna av tvingande åtgärder skilde sig inte mycket mellan de olika länderna och vi fann inte heller att män och kvinnor upplevde de tvingande åtgärderna olika. Respondenterna i studierna varierade i åldrarna 21-65. Åldern på respondenterna kan ha påverkat resultatet då upplevelser av tvingande åtgärder kan skilja sig mellan yngre och äldre respondenter. De som har arbetet längre inom psykiatrisk slutenvård upplever de tvingande åtgärderna mer hanterbara än de som har mindre erfarenhet inom den psykiatriska slutenvården. I de artiklar som vi valde ut ignorerades vilken ålder respondenterna hade, resultaten i studierna inriktade sig mer på etiska ställningstaganden och betydelsen av att ha erfarenhet inom yrket. I och med de varierande åldersgrupperna och att både män och kvinnor är representerade i studien upplever författarna att överförbarheten är relativt god. Urvalsgrupperna är begränsade, majoriteten av studierna har gjorts på små grupper och därför kan överförbarheten ifrågasättas.

Resultatdiskussion

Syftet med litteraturstudien var att belysa sjuksköterskors upplevelser av att utföra tvingande åtgärder mot patienter med psykossjukdom inom slutna psykiatrisk vård, ur ett etiskt perspektiv. De fynden som är mest framträdande i studien presenteras som våra huvudkategorier dvs. ändamål, relation och reflektion. Dessa fynd diskuteras då de är betydelsefulla för etiska dilemman i samband med tvångsåtgärder.

Ett av de centrala fynden i studien var att det var viktigt för sjuksköterskan att veta att ändamålet dvs. vikten av ett bra slutresultat av de tvingande åtgärderna ska leda till att patienten blir bättre, sjuksköterskan hanterar tvångsåtgärder bättre med ett klart syfte. Detta styrks i en artikel av Jacobs och Van Rensburg m.fl. (2012). Denna artikel belyser att ändamålet för handlingen är viktig och att det ligger i sjuksköterskans intresse att

veta att den tvingande handlingen medför att patienten blir bättre. För att öka sjuksköterskans förståelse och välbefinnande om ändamålet är det enligt författarnas mening viktigt att sjuksköterskorna reflekterar över sina handlingar. Genom reflektion finns utrymme för att lyfta fram positiva och negativa åtgärder och förstå handlingens ändamål. Vid utförandet av handlingar mot en persons vilja hotar man gå emot en persons autonomi och frihet. Inom den psykiatriska vården är autonomi och frihet centrala begrepp då detta ofta fråntas från patienter vid tvingande åtgärder.

Från resultatet kan det utläsas att relationen mellan patient och sjuksköterska är en viktig faktor för att tvångsåtgärderna ska upplevas bättre, både för patienten och sjuksköterskan. Detta styrks i en artikel av Trobec, Herbst och Zvanut (2009). En sjuksköterska som har en god relation till en patient behöver inte alltid ha en lång erfarenhet för att tvångsåtgärderna ska kännas etiskt hanterbara. För vissa sjuksköterskor kan relationen vara en viktigare faktor än erfarenheten i yrket (a.a).

I resultatet kan det utläsas vad sjuksköterskorna upplever innan utförandet, under själva utförandet och tiden efter utförandet, dvs. processen från utförandet till reflektion. Sjuksköterskor som hade längre erfarenhet av psykiatrisk slutenvård upplevde att de tvingande åtgärderna inte var lika etiskt svåra som för de sjuksköterskor som hade mindre erfarenhet. Detta finns det belegg för i en artikel av Lützen, Johansson och Nordström (2000) vars resultat visar att sjuksköterskor med längre erfarenhet inom den psykiatriska vården förstår handlingen och konsekvensen av den bättre än de sjuksköterskorna med mindre erfarenhet.

Resultatet visar att sjuksköterskor upplever att det finns för få alternativa behandlingsmetoder än just de tvingande åtgärderna och att detta upplevs etiskt svårt. Andra alternativ till tvångsåtgärder tar Ryhan och Bowers (2005) upp i sin studie. Genom att använda beröring och lugnande samtal med patienten var syftet att lugna patienternas hotfulla beteende. Enligt författarna kan detta minska behovet av att utföra tvingande åtgärder mot patienter och samtidigt minska de etiska dilemmena inom den psykiatriska vården. Samtal och beröring grundar sig i att sjuksköterskan har en bra relation med patienten samt att sjuksköterskan kan reflektera över det ändamål som patienten är i behov av.

Resultatet från Sturm (2004) artikel styrker att erfarenhet inom yrket påverkar det etiska förhållningssättet till tvingande åtgärder, desto längre man varit i yrket desto större möjlighet finns till att se behovet hos patienten. Arbetstlivserfarenheten gjorde det möjligt för de sjuksköterskorna med längre tid i yrket att förstå utgången för sina handlingar, och av erfarenhet veta att i förlängningen kommer handlingen vara bra för patienten.

Paternalism är ett begrepp som kan förklara handlingar där autonomi och friheten hotas (Birkler, 2007). Inom den psykiatriska vården finns ett paternalistiskt synsätt. Detta innebär att en överordnad gör en handling mot en underordnad, där det finns ett syfte att hjälpa patienten (a.a). Av de artiklar författarna tagit del av är samtliga gjorda i västerländska länder. Inom den svenska sjukvården är autonomi så starkt uttalat att det finns lagstadgat (SFS 1982:763 2 a §) . Inom den psykiatriska vården kan det vara svårt att upprätthålla patienternas autonomi eftersom sjuksköterskan kan bli tvungen att utföra åtgärder som den underordnade patienten inte vill. I Hälso- och sjukvårdslagen står det att all vård ska bedrivas med respekt för patienten och dennes självbestämmande. Samtidigt säger LPT att personer som motsätter sig vård men som är beroende av den kan bli vårdade mot sin vilja i syfte att personen ska bli frisk. Författarna anser att det finns en konflikt mellan HSL och LPT. Att utföra handlingar mot en persons vilja är konfliktfyllt och etiskt problematiskt. Samtidigt säger den övergripande sjukvårdslagen att det så långt som möjligt ska vara ett val för patienten att vilja bli behandlad. Utifrån de artiklar författarna tagit del av anser majoriteten av sjuksköterskorna i studierna att det är etiskt problematiskt att behandla patienter inom den psykiatriska vården. Vård som ska byggas på respekt, självbestämmande och integritet kan vara svårt att upprätthålla när vissa situationer är beroende av att tvång utförs för patientens bästa.

Genom att sjuksköterskan är medveten om relationen med patienten, har möjlighet att reflektera samt förstår ändamålet med sina gärningar anser författarna att patienternas autonomi och självbestämmande kan respekteras bättre. Sjuksköterskans upplevelser av tvingande åtgärder är kopplat till det etiska ställningstagande som han eller hon kan ställas inför i mötet med en patient inom den psykiatriska vården. Att utföra tvingande åtgärder mot patienter inom den slutna psykiatriska vården är något som kan bli svårt att undvika eftersom sjukdomsbilden i och under en psykossjukdom är svår att identifiera.

Resultatet från Lützen, Johansson och Nordström (2000) studie styrker att sjuksköterskan utför handlingar och agerar i syfte att göra gott för patienten. Dock kan det vara svårt att göra det tydligt och klart för patienten att vissa åtgärder behöver göras utan att använda tvång för patientens bästa.

Förslag till fortsatt forskning

Tvångsåtgärder är en åtgärd som förekommer dagligen inom den psykiatriska vården. Under den här studien uppmärksammades att en betydande del av den aktuella forskningen kring upplevelser ses ur sjuksköterskans perspektiv. Det hade varit intressant att se studier där patienten står tydligare i fokus och hur patienter upplever den psykiatriska omvårdnaden. Framtida studier skulle kunna fokusera på patientens uppfattning om tvångsåtgärders inverkan på relationen med sjuksköterskan. Ett annat förslag på forskning kan vara att undersöka effekten av att reflektera i reflektionsgrupper på en psykiatrisk vårdavdelning.

Slutsats

I denna litteraturstudie har det framkommit att etiska dilemman präglar sjuksköterskors upplevelser av att utföra tvingande åtgärder mot patienter inom den psykiatriska vården. För att sjuksköterskan ska kunna värna om patienters autonomi är det av stor betydelse att denne har en bra relation, ett tydligt ändamål samt kan reflektera över olika etiskt svåra situationer som man kan ställas inför. Många sjuksköterskor söker alternativa åtgärder för att komplettera de tvingande åtgärderna och anser samtidigt att det inte finns tillräckligt med bra alternativa metoder för de tvingande åtgärderna.

Referenser

*= Har använts i resultatet

Axelsson, Å. (2008). Litteraturstudie. I Granskär, M., & Höglund-Nielsen, B.(2008). Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård. Lund: Studentlitteratur.

Birkler, J. (2007). *Filosofi och omvårdnad*. Stockholm: Liber

Bolmsjö, I. (2005) *De fyra principerna* . Vårdalsinstitutets Tematiska rum: Etik

Bryman, A. (2006). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber

*Diamond, C, (2007). Coercion and the mentally ill: Ethical perspectives. *Journal of the American psychiatric nurses association* 13, 101-108.

Friberg, F. (2006). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Studentlitteratur AB

Forsberg, C & Wengström, Y. (2003). *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdningsforskning*. Natur & Kultur

*Haglund, K, Von Knorring, L. Von Essen, L. (2003). Forced medication in psychiatric care: patient experience and nurse perceptions. *Journal of psychiatric and Mental Health Nursing* 10, 65-72.

Levander, S. (2007). *Om psykosor och psykosbehandling*. Stockholm: Bokförlaget Mareld.

Jacobs, K, Van Rensburg, Elsie, S.J, Mataboge, Sanah, M.L. (2012) Psychiatric nurse practitioners of working with mental health care users presenting with acute symptoms. *Department of nursing science* 1, 1-9.

*Lind, M, Kaltiala-Heino, R, Suominen, T, Leino-Kilpi, H, Välimäki, M. (2004).

Nurses ethical perceptions about coercion. *Journal of psychiatric and Mental Health Nursing* 11, 379-385.

*Lützen, K, (1998). Subtle coercion in psychiatric practice. *Journal of psychiatric and mental health nursing* 5, 101-107.

Lützen, K, Johansson, A, Nordström, G. (2000) Moral sensitivity: some differences between nurses and physicians. *Department of nursing* 6, 520-30

*Marangos-Frost, S & Wells, D, (2000). Psychiatric nurses thoughts and feelings about restraint use: a decision dilemma. *Journal of advanced nursing* 31, 362-369.

*Olofsson, B, Gilje, F, Jacobsson, L, Norberg, A. (1998). Nurses narratives about using coercion in psychiatric care. *Journal of advanced nursing* 28, 45-53.

*Olofsson, B. (2005). Opening up: psychiatric nurses' experiences of participating in reflection groups focusing on the use of coercion. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing* 13, 259-267.

*Olofsson, B & Norberg, A. (2001). Experiences of coercion in psychiatric care as narrated by patients, nurses and physicians. *Department of nursing, Umeå University* 1, 89-97.

Ryhan, C.J. & Bowers, L. (2005). Coercive manoeuvres in a psychiatric intensive care unit. *Journal of psychiatric and mental health nursing* 12, 695-702.

SFS 1982:763. Hälso- och sjukvårdslagen. Stockholm: Riksdagen

SFS 1988:870. Lag om vård av missbrukare i vissa fall. Stockholm: Riksdagen

SFS 1991:1128. Lag om psykiatrisk tvångsvård. Stockholm: Riksdagen

SFS 1991:1129. Lag om rättspsykiatrisk vård. Stockholm: Riksdagen

Sorrell, J.M. (2006). Listening in thin places: ethics in the care of persons with alzheimer´s disease. *Advances in nursing science* 29, 152-60.

Sturm, B.A. (2004). Ethics and care: an ethnographic study of psychiatric community health nursing practice. *Archives of psychiatric nursing* 3, 106-15.

Trobec, I, Herbst, M, Zvanut, B. (2009) Differentiating between rights based and relational ethical approaches. *Nursing ethics* 3, 283-91.

Tännsjö, T. (2002) *Tvångsvård – Om det fria valets etik i hälso- och sjukvården*. Thales, Stockholm: AIT Falun AB

Vetenskapsrådet. (2013). *Oredlighet i forskningen* Hämtad den 8 Februari, 2013 från vetenskapsrådet
<http://www.vr.se/etik/oredlighetiforskningen.4.9232df81081e742f7e800049.html>

*Vuckovich, P-K & Artinian, B-M (2005). Justifying coercion. *Nursing ethics* 12, 370-380.

*Widdershoven, G & Tineke, A (2006). Moral deliberation in psychiatric nursing practice. *Nursing ethics* 5, 546-557.

Wright, R.A. (1999) *Human values in health care: the practice of ethics*. New York: McGraw-Hill.

Bilaga 1

Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Datum	Databas	Sökord	Begränsningar	Typ av sökning	Antal träffar	Motiv till exklusion av artiklar	Utvalda artiklar
20130208	Cinahl	Nurse AND experience AND coercion	Peer reviewed, English, 1998-2013	Fritext	6	Ej relevanta, svarar ej till syftet	2
20130415	Cinahl	Coercion AND psychiatric AND nurse	Peer reviewed, English, 1998-2013	Fritext	19	ej relevanta mot syftet.	4
20130208	Cinahl	Forced medication AND psychiatric AND nurse	Peer reviewed, English, 1998-2013	Fritext	3	Den ena artikeln är med i en annan sökning. Den andra var ej relevant.	1
20130209	Pub Med	Coercion AND psychiatric AND nurse	English, Peer reviewed, 1998-2013	Fritext	52	4 stycken finns med i andra sökningar. Resterande svarade ej mot syftet.	1
20130209	PsycInfo	Coercion AND nurse, psychiatric AND experience	Peer reviewed, English, 1998-2013	Fritext	11	Ej relevanta. Låg kvalitet på studierna	1
20130209	PsycInfo	Coercion AND nurse AND experience	Peer reviewed, English, 1998-2013	Fritext	19	Flertalet svarade inte till syftet. 2 av dem förekom i tidigare sökningar	1

Bilaga 2

Artikelöversikt

Bilaga 2 Artikelöversikt

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Lind, M. Kaltiala-Heino, R. Souminen, T. Leino-Kilpi, H. Välimäki, M. Finland 2004	Nurses ethical perceptions about coercion	The purpose of this study was to describe Finnish psychiatric nurses ethical perceptions about coercion in acute psychiatric setting	5 stycken psykiatriska vårdavdelningar ingick i studien. Sammanlagt skickades enkäterna ut till 170 sjuksköterskor, 126 svar mottogs. (n=126)	Enkäterna skickades via post hem till respondenterna. Enkäten innefattade frågor angående hur sjuksköterskorna upplevde att behandla och arbeta med patienter inom slutna psykiatri. Svartalternativen varierade mellan 1. (I totally disagree) och 5. (I totally agree). Enkäten bestod av 6 frågor som rörde det etiska arbetet i den psykiatriska vården.	Sjuksköterskorna upplevde att vissa av de tvingande åtgärderna var etiskt problematiska. 20% upplevde att tvångsmedicinering var etiskt problematiskt. De tvingande åtgärderna i form av bältning och isolering ansågs mindre etiskt problematiskt (10%). Resterande 4 frågor rörde miljön på avdelningen och patientnära arbete i form av samtal och stöd. Detta ansågs mindre etiskt problematiskt då detta ansågs vara det arbete sjuksköterskorna eftersträvade.	Medelkvalitet. Stor undersökning med många respondenter. Enkäten bestod av sex frågor och skulle ta reda på sjuksköterskors uppfattning av tvingande åtgärder inom psykiatrisk vård. En relativt liten enkät som är begränsad till sex frågor. Svarar dock bra på syftet.
Vuckovich, K, Paula. Artinian, M, Barbara USA 2005	Justifying coercion	The aim of this study was to describe psychiatric nurses experiences of administering medication to involuntary psychiatric patient	17 sjuksköterskor intervjuades enskilt om deras upplevelser av att tvångsmedicinera patienter inom slutna psykiatri. Samtliga sjuksköterskor var kvinnor och bosatta i Kalifornien.	17 sjuksköterskor intervjuades enskilt av en intervjuare. Materialet transkriberades och granskades av två utomstående psykiatrisjuksköterskor för att avgöra trovärdigheten i materialet.	Sjuksköterskorna upplevde att användandet av tvångsmedicinering var nödvändigt för den patientgrupp som verkligen behövde det. Samtliga sjuksköterskor uttryckte att det fanns få andra alternativa åtgärder att använda. I förlängningen ansågs tvångsmedicinering vara till patientens bästa.	Hög kvalitet. Välskriven och genomarbetad metod. Tydligt syfte och avgränsning. Materialet analyserades av två utomstående experter för att öka trovärdigheten i undersökningen.

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamling	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Lutzen, K. Sverige 1998	Subtle coercion in psychiatric practice	The purpose of this study is to present the findings of a qualitative study focused on situations in which patients with mental illness do not co-operate with nurses	10 sjuksköterskor, anställda på en psykiatrisk klinik i England ingick i intervjustudien.	De ostrukturerade intervjuerna gjordes enskilt med varje sjuksköterska i ett enskilt rum med ljudupptagningsutrustning. Intervjuerna varade mellan 1 till 2 timmar och transkriberades av författaren. Intervjuerna gav ingen tid för eftertänksamhet eller funderingar för respondenten. Författaren ville få fram de omedelbara åsikterna och tankarna om vissa etiskt svåra situationer i arbetet med psykiskt sjuka.	Sjuksköterskorna upplevde att tvång användes för patienternas eget bästa. De 10 sjuksköterskorna i studien hade lång erfarenhet inom psykiatri och ansåg att många metoder dem använde gjorde gott i behandlingssyfte. Vissa tvingande åtgärder upplevdes mer eller mindre etiskt svåra. T.ex. tvångsmedicinering var oftast en etiskt laddad situation medan övertalning och till viss del manipulering ansågs vara mindre etiskt svåra.	Medelkvalité. Liten undersökning med och ett långt syfte. Ger en bild av psykiatrisjuksköterskors upplevelser med längre erfarenhet inom psykiatrisk vård.
Marangos-Frost, S. Wells, D. Kanada 2000	Psychiatric nurses thoughts and feelings about restraint use: a decision dilemma	The purpose of this study was to describe nurses thoughts and feelings about psychiatric care.	Etnografisk kvalitativ studie med sex sjuksköterskor på en sluten psykiatrisk sjukvårdsavdelning.	De sex sjuksköterskorna som deltog i studien var alla kvinnor och hade mellan 10 och 15 års erfarenhet inom psykiatrisk slutenvård. Sjuksköterskorna intervjuades på avdelningen och materialet transkriberades av författarna.	Samtliga sex sjuksköterskor upplevde positiva känslor och tankar om den psykiatriska vården. Sjuksköterskorna upplevde också en rädsla av att skada patienter vid tvångsåtgärder.	Hög kvalité. Intressanta resultat och kategorier.

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Oloffson, B. Sverige 2005	Opening up: psychiatric nurses experiences of participating in reflections groups focusing on the use of coercion	The aim of the study was to describe nurses experiences of participating in reflections groups focused on the use of coercion.	21 sjuksköterskor ingick i en kvalitativ intervjustudie. Dem intervjuades genom strukturerade intervjuer.	Intervjuerna genomfördes i perioder mellan juni 2000 till februari 2001. Totalt genomfördes 11 intervjutillfällen med blandade grupper. Syftet med detta var att respondenterna skulle kunna jämföra händelser vid de olika intervjutillfallen. Intervjuerna leddes av en psykiatrisjuksköterska med erfarenhet av psykiatrisk tvångsvård.	Det framkommer att sjuksköterskorna tyckte det var positivt att sitta i reflektionsgrupper och dela med sig av erfarenheter och händelser. Sjuksköterskorna upplevde att dem kunde reflektera över vissa situationer dem varit med om och att det kändes bra att prata om det dem arbetar med. Det negativa med fokusgrupperna var att inga läkare närvarade. Läkarna skulle fungera som medicinska experter och ge feedback på samtalen och tankarna. Dock deltog inga läkare i studien.	Medelkvalité. Väl genomförd metod. Lång process med 11 intervjutillfällen. Dock upplevde många sjuksköterskor att intervjuerna inte gav djupare diskussioner än vad som diskuteras ute på avdelningarna, något dem ansåg vara negativt.
Oloffson, B Sverige 2001	Experiences of coercion in psychiatric care as narrated by patients, nurses and physicians	The aim of the study was to increase understanding of psychiatric patients, nurses and physicians experience coercion.	3 grupper kunde urskiljas: Sjuksköterskor, patienter och läkare. Sammanlagt genomfördes 21 intervjuer, 7 intervjuer per grupp.	De tre grupperna intervjuades enskilt och oberoende av varandra. Intervjuerna grundade sig i att varje grupp berättade sina erfarenheter av tvångsvård. Dock var endast sjuksköterskornas intervjuer av intresse då vårt syfte riktar sig till deras upplevelser.	Sjuksköterskorna upplevde att kontakten med patienterna var mycket viktig för att skapa bra relationer. Sjuksköterskorna ansåg att det var en säkerhet att ha en god relation med patienterna och att detta oftast var ömsesidigt mellan sjuksköterskor och patienter. Sjuksköterskorna upplevde det problematiskt att inte kunna etablera en god kontakt med patienter då detta ansågs utgöra en säkerhetsrisk.	Medel till god kvalité. Bra diskussioner och väl genomförd metod. Något sämre analysdel där kategorierna inte var särskilt avgränsade.

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Tineke. A. Abma, Widdershov en. G AM, Holland 2006	Moral deliberation in psychiatric nursing practice	The aim of this study was to describe nurses experiences of ethical approach when using coercion.	11 sjuksköterskor deltog i studien. 2 män och 9 kvinnor verksamma inom psykiatrisk slutenvård intervjuades under sammanlagt 1 år.	Sjuksköterskorna fick svara på ett antal frågor utifrån CARE- modellen. Consideration, Action, Reason, Experience. Modellen användes i kombination med sjuksköterskornas berättelser och inriktade sig på de etiska dilemman som man kan ställas inför på en sluten psykiatrisk avdelning.	Samtliga sjuksköterskor i studien ansåg att det fanns etiska dilemman i arbetet inom psykiatrisk slutenvård. Ett tydligt resultat från studien var att samtliga sjuksköterskor ansåg att relationen med patienterna var viktig samt att tiden med patienterna i förhållandet med andra arbetsuppgifter var bristfällig. Två sjuksköterskor uttryckte att tiden för patienterna ibland kunde ställas åt sidan för andra mindre viktiga uppgifter.	Hög kvalitet.
Haglund. K, Knorring von. L, Essen Von. L. Sverige 2003	Forces medication in psychiatric care: Patient experiences and nurse perceptions.	The aim of this study was to describe patients experiences of and nurse perceptions of a certain patients experience of forced medication	8 sjuksköterskor, 5 kvinnlige och 3 manlige deltog i studien. Sjuksköterskorna intervjuades sammanlagt 10 gånger under 9 månader.	Respondenterna var mellan 26 och 50 år och vara alla verksamma som sjuksköterskor inom psykiatri. Intervjuerna varade mellan 15-30 minuter och fokuserade på sjuksköterskors upplevelser.	4 av sjuksköterskorna i studien ansåg att det inte fanns några bra komplement till tvångsmedicinering. Dem ansåg att tvångsmedicinering gav bäst effekt på lång sikt. Resterande 4 sjuksköterskor ansåg att diskussion och att avvakta kunde vara en alternativ lösning till tvångsmedicinering.	Högkvalité Väldokumenterad metod. Intressanta resultat.

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Diamond, C USA 2007	Coercion and the mentally ill: ethical perspectives	The purpose of the study was to illuminate ethical issues proposed by involuntary treatment of the mentally ill.	Intervjuer med 10 sjuksköterskor inom den psykiatriska vården genomfördes. 3 män och 7 kvinnor.	Respondenterna blev intervjuade på arbetsplatsen och fick frågor gällande hur dem upplevde att utföra tvingande åtgärder mot personer inom den psykiatriska slutenvården.	Samtliga sjuksköterskor upplevde att det fanns situationer där det var jobbigt att använda sig av tvingande åtgärder. Flera sjuksköterskor uttryckte att det blev lättare desto längre man varit i yrket. Med tiden blir erfarenheten rikare och man förstår lättare att vissa personer är i behov av att t.ex. bli tvångsmedicinerade uttryckte en sjuksköterska.	Hög kvalitet. Utförlig metod och djupgående intervjuer.
A, Norberg. F, Gilje. Jacobsson, L. Olofsson, B. Sverige 1998	Nurses narratives about using coercion in psychiatric care	The aim of this study was to illuminate nurses experience of using coercion in psychiatric care	Intervjuer med 14 sjuksköterskor inom den psykiatriska vården. Urvalet av studiedeltagarna valdes slumpmässigt ut från två slutna psykiatriska vårdavdelningar i norra Sverige.	Respondenterna blev intervjuade enskilt mellan 30 och 70 minuter och svarade på frågor om upplevelser av att använda tvångsåtgärder mot patienter. Intervjuerna transkriberades av två oberoende sekreterare.	Respondenterna upplevde att det var etiskt problematiskt att utföra tvingande åtgärder. Respondenterna antydde att det borde finnas fler alternativ till de tvingande åtgärderna och att mer tid borde tillägnas till samtal med patienterna för att skapa en bättre relation.	Högkvalité. Bra metod och tydlig analys.